

Griekse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

- 1 **maximumscore 1**
Demeter had het vuur gebruikt om het kind waarvoor zij zorgde, de eeuwige jeugd en onsterfelijkheid (en eeuwige roem) te schenken / om een kind goddelijk te maken.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 2 **maximumscore 1**
ἁμαρτία/hamartia

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 2

3 maximumscore 1

Semele werd door het bliksemvuur bij de geboorte geholpen; dat ze daarbij om het leven kwam, wordt niet vermeld. / Er staat: geholpen worden bij de geboorte; dit is een erg verzachtende formulering voor levend gecremeerd worden (terwijl de baby ternauwernood gered wordt).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

4 maximumscore 2

- Er zijn nog resten van het paleis van Cadmus/Semele over.
- Men mag de plek niet betreden.
- Het graf van Semele is nog te zien.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

5 maximumscore 1

Ze/Agauë komt erachter (met hulp van Cadmus) dat ze (niet een leeuw, maar) haar zoon / Pentheus gedood heeft. / Ze/Agauë herkent (met hulp van Cadmus) het hoofd van haar zoon / Pentheus (die door haarzelf gedood is).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

6 B

7 maximumscore 2

a

- τελετάς (regel 22) 1

b

- βακχευμάτων (regel 40) 1

8 maximumscore 1

πόλιν (τήνδ') (a), ἐκμαθεῖν (b) (regel 39), ἀπολογήσασθαί (b), μ' (a) (regel 41)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Afbeelding 1

9 maximumscore 2

a

- θύρσον / (κίσσινον) βέλος (regel 25) 1

b

- Pentheus ziet een stier voor Dionysus aan (wanneer hij hem gevangen heeft). / De Thebaanse vrouwen slachten (in het gebergte met hun blote handen) een kudde runderen af. / Als Pentheus met Dionysus op pad gaat (om de vrouwen te gaan bekijken), vindt hij dat Dionysus op een stier lijkt. / Het koor roept Dionysus (in regel 1018) op als stier te verschijnen.

Of woorden van overeenkomstige strekking 1

Tekst 3

10 maximumscore 2

- Vanuit het perspectief van het publiek is het personage Dionysus; vanuit het perspectief van Pentheus / van (een van) de andere personages is het personage een vreemdeling 1
- In tekst 2 / de proloog heeft Dionysus namelijk (in afwezigheid van Pentheus / van de andere personages aan het publiek) verteld dat hij aanwezig is in de gedaante van een mens/vreemdeling 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Voor het eerste deel van het antwoord geldt: het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het deelantwoord juist zijn.

11 maximumscore 2

a

- Pentheus behandelt Dionysus / de vreemdeling als zijn gevangene. / Pentheus had Dionysus / de vreemdeling (gevangen laten nemen en) opgesloten (in zijn paleis / de gevangenis).
Of woorden van overeenkomstige strekking 1

b

- δέσμιος (regel 792) 1

12 maximumscore 1

het vrij zijn

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 2

a

- (σ') ὅπλ' ἐπαίρεσθαι (θεῶ) (regel 789)

1

b

- De spreker is in beide gevallen een religieus leider (met aanhangers) / een goddelijk persoon / (zoon van) een god; de aangesprokene is in beide gevallen iemand / een mens die zich verzet tegen de spreker / die de aanhangers van de spreker vervolgt.
Of woorden van overeenkomstige strekking

1

Opmerking

Bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

14 maximumscore 1

In het Grieks heeft ἄξιαi betrekking op de bacchanten/vrouwen; in de vertaling (heeft 'hij heeft verdiend' betrekking) op Dionysus.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

15 maximumscore 1

(οὔτε) δρῶν

16 maximumscore 2

- Nee, in regel 807 spreekt Pentheus tegen de vreemdeling en diens aanhangers / Dionysus en diens aanhangers
 - In regel 809 geeft Pentheus een bevel aan zijn eigen dienaren
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

1

1

Opmerkingen

- *Niet fout rekenen wanneer de ontkenning in het antwoord impliciet is gelaten.*
- *Wanneer bevestigend is geantwoord en de aangesprokenen van regel 807 of van regel 809 correct zijn beschreven, 1 scorepunt toekennen.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

a

- Hiervoor probeert Dionysus Pentheus over te halen / te overreden / te adviseren (zich niet tegen Dionysus te verzetten); hierna gaat hij hem misleiden / hierna gaat hij doen alsof hij hem wil helpen (maar leidt hij hem naar zijn ondergang)

1

b

- Hiervoor is Pentheus dreigend/agressief; hierna is hij onderdanig aan Dionysus. / Hiervoor wil Pentheus de vrouwen/bacchanten bestrijden; hierna wil hij ze gaan bekijken / hierna wil hij hun activiteiten leren kennen

1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Zowel bij a als bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

18 maximumscore 1

De vrouwen zijn juist niet dronken / drinken helemaal geen wijn; dat heeft een bode/herder hem verteld.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

19 maximumscore 2

- $\sigma\phi'$ (regel 811)
- $\nu\iota\nu$ (regel 814)

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 3	
a	<ul style="list-style-type: none"> • (βυσσίνους) πέπλους (regel 821) 	1
b	<ul style="list-style-type: none"> • Pentheus protesteert omdat hij er zelf moeite mee heeft dat een man vrouwenkleden draagt / dat hij als man vrouwenkleden moet aantrekken; Stijn protesteert omdat anderen er moeite mee hebben dat een man / dat hij als man vrouwenkleden aantrekt. / Pentheus protesteert omdat hij geen vrouwenkleden wil aantrekken; Stijn protesteert omdat hij wel vrouwenkleden wil aantrekken 	1
c	<ul style="list-style-type: none"> • Ze willen allebei respectvol behandeld worden / geaccepteerd worden als wie ze zijn <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	1
	<p><i>Opmerking</i> <i>Bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i></p>	
21	maximumscore 1	
	<p>In beide regels doet de vreemdeling (tegenover Pentheus) alsof hij en de god Dionysus twee verschillende personen zijn. / In beide regels is sprake van de god Dionysus, terwijl Pentheus niet weet / terwijl het publiek weet dat de vreemdeling zelf Dionysus is.</p> <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
22	maximumscore 3	
a	<ul style="list-style-type: none"> • (een lid van) het koor / de koorleider / de bacchanten 	1
b	<ul style="list-style-type: none"> • Het koor / de bacchanten voelde(n) zich opgejaagd door Pentheus, maar die dreiging is (in het derde epeisodion door Dionysus) afgewend. <p>Of woorden van overeenkomstige strekking</p>	1
c	<ul style="list-style-type: none"> • (de) orchestra/ὄρχήστρα 	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Algemeen

23 maximumscore 2

a

- Euripides verhuisde (van Athene) naar (het hof van koning Archelaus van) Macedonië 1

b

- In Macedonië / In Euripides' nieuwe woonplaats had de Dionysuscultus een heftig karakter (heftiger dan in Athene) 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

24 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Euripides is een vrouwenhater; hij beschrijft vrouwen als waanzinnige wezens, die door hun waanzin tot de meest extreme daden komen.
- Euripides is een emancipator; hij schrijft dat vrouwen als eersten door Dionysus ingewijd worden in zijn riten.

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Euripides is een emancipator; hij beschrijft vrouwen als verstandige wezens, die direct de goddelijkheid van Bacchus doorhebben.'

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 25 (regel 269-270)

25 maximumscore 2

Ἦρω δὲ καὶ Κρέοντα, (kolon 26), στείχοντα,
Ik zie Creon komen/gaan / dat Creon komt/gaat

Niet fout rekenen: δὲ καὶ (En) ook

Niet fout rekenen: Ik zie Creon, die / terwijl hij komt/gaat / komend/gaand

Kolon 26 (regel 269)

26 maximumscore 1

τῆσδ' ἄνακτα γῆς
(de) heerser/koning van dit land/gebied / van deze stad

Niet fout rekenen: γῆ grond

γῆ bodem/aarde

0

Vraag	Antwoord	Scores
27	<p>Kolon 27 (regel 270) maximumscore 2 καινῶν ἄγγελον βουλευμάτων. (de/een/als) bode van nieuwe besluiten/plannen / van een nieuw besluit/plan</p> <p>Niet fout rekenen wanneer kolon 26 en kolon 27 in de vertaling direct na elkaar staan en verbonden zijn door 'en'. in de vertaling ondubbelzinnig geen betrekking hebbend op Creon (degene) die nieuwe besluiten/plannen / een nieuw besluit/plan aankondigt om nieuwe besluiten/plannen / een nieuw besluit/plan aan te kondigen καινῶν die/deze/dat/dit</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
28	<p>Kolon 28 (regel 271-273) maximumscore 2 Σέ, (kolon 29), (kolon 30), ἀνεῖπον τῆσδε γῆς ἔξω περᾶν φυγάδα, Ik beveel jou als balling uit/buiten dit land/gebied / deze stad te gaan / dit land/gebied / deze stad uit te gaan</p> <p>Niet fout rekenen: γῆ grond Σέ, φυγάδα jou, (een) balling γῆ bodem/aarde Wanneer ook in kolon 26, hier niet meer aanrekenen. ἔξω behalve/zonder περᾶω elke andere betekenis dan 'gaan' of een synoniem daarvan περᾶν vertaald als πέραν φυγάδα in de vertaling ondubbelzinnig met 'ik' verbonden</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>0</p> <p>0</p>
29	<p>Kolon 29 (regel 271) maximumscore 2 τὴν σκυθρωπὸν καὶ πόσει θυμουμένην somber/knorrig en boos (zijnde) op je echtgenoot</p> <p>Niet fout rekenen: τὴν σκυθρωπὸν de sombere/knorrige Niet fout rekenen: een toevoeging om duidelijk te maken dat kolon 29 op Medea betrekking heeft, bijvoorbeeld: somber enz. als je bent / omdat je somber enz. bent</p>	
30	<p>Kolon 30 (regel 272) maximumscore 1 Μήδει' Medea/Medeia</p> <p>Medei/Medei'</p>	<p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
31	<p>Kolon 31 (regel 273)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>λαβοῦσαν δισσὰ σὺν σαυτῇ τέκνα, nadat je je/de twee kinderen met je(zelf) / bij je(zelf) (mee)genomen/(mee)gekregen hebt / met je/de twee kinderen in gezelschap van jezelf / bij je(zelf)</p> <p>Niet fout rekenen: terwijl je je/de twee kinderen met je(zelf) meeneemt λαβοῦσαν in de vertaling verbonden met ‘balling’: nadat je als balling ... δισσός dubbel/tweemaal</p>	<p>1</p> <p>0</p>
32	<p>Kolon 32 (regel 274)</p> <p>maximumscore 1</p> <p>καὶ μή τι μέλλειν· en (ik beveel jou) helemaal/beslist niet te treuzelen / niet enigszins/iets te treuzelen</p>	
33	<p>Kolon 33 (regel 274-275)</p> <p>maximumscore 1</p> <p>ὥς ἐγὼ βραβεὺς λόγου τοῦδ’ εἰμί, want ik ben verantwoordelijk voor dit bericht/woord/bevel/besluit</p>	
34	<p>Kolon 34 (regel 275)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>κοῦκ ἄπειμι πρὸς δόμους πάλιν en ik zal niet weer weggaan / (weer) teruggaan / en ik ga niet weer weg / (weer) terug naar mijn/het paleis/huis / mijn familie</p> <p>ἄπειμι ik ben weg/terug 0 δόμους vertaald met meervoud 1 δόμος vertrek/kamer 1 Wanneer δόμους vertaald is met ‘vertrekken/kamers’, hiervoor slechts 1 scorepunt in mindering brengen.</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 276)</p> <p>maximumscore 2</p> <p>πρὶν ἄν σε γαίᾳς τερμόνων ἔξω βάλω. voor(dat) ik jou buiten de grenzen van het/mijn/dit land/gebied / de/mijn/deze stad geworpen zal hebben / heb / zal werpen / werp</p> <p>Niet fout rekenen: πρὶν tot(dat) Niet fout rekenen: γαῖα grond Niet fout rekenen: βάλλω drijven/plaatsen/brengen γαῖα bodem/aarde 1 Wanneer ook γῆ in kolon 26 en/of 28, hier niet meer aanrekenen.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
36	<p>Kolon 36 (regel 277) maximumscore 2 Αἰαί· πανώλης ἢ τάλαιν' ἀπόλλυμαι· Helaas/Ach/Aiai; helemaal verloren verdwijn ik, (de) ongelukkige / ik, (de) ongelukkige, ga helemaal verloren</p>	
	<p>ἢ of ἀπόλλυμαι niet vertaald met eerste persoon enkelvoud</p>	<p>0 0</p>
37	<p>Kolon 37 (regel 278) maximumscore 1 ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων, want mijn/de vijanden gaan (nu/dus/werkelijk) vol in de aanval</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ἐχθροὶ ἐξιᾶσι vertaald met enkelvoud</p>	
38	<p>Kolon 38 (regel 279) maximumscore 2 οὐκ ἔστιν ἄτης εὐπρόσοιστος ἔκβασις. en er is geen gemakkelijke ontsnapping aan/uit/van het onheil / de misdaad / en (de) ontsnapping aan/uit/van het onheil / de misdaad is niet gemakkelijk</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ἔστιν εὐπρόσοιστος ἔκβασις het is gemakkelijk te ontsnappen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: ἄτη verblinding</p>	
39	<p>Kolon 39 (regel 280) maximumscore 2 Ἐρήσομαι δὲ καὶ κακῶς πάσχουσ' ὅμως· (En/Maar) hoewel ik slecht behandeld word / er slecht aan toe ben, zal ik toch vragen</p>	
	<p>Niet fout rekenen: Ἐρήσομαι ik vraag</p>	
	<p>Niet fout rekenen: καὶ κακῶς πάσχουσ' hoewel ik slecht behandeld ben</p>	
	<p>Niet fout rekenen: καὶ κακῶς πάσχουσ' ὅμως hoewel ik toch slecht behandeld word / er toch slecht aan toe ben</p>	
	<p>Niet fout rekenen: πάσχω lijden / gestraft worden</p>	
	<p>καὶ κακῶς πάσχουσ' hoewel ik slecht behandeld werd/was / er slecht aan toe was</p>	<p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
40	<p>Kolon 40 (regel 281) maximumscore 2 τίνος μ' ἕκατι γῆς ἀποστέλλεις, Κρέον; waarom / wegens wat verban je mij / stuur je mij weg uit het/je land/gebied/stad, Creon</p>	<p>0 1 0 0 1</p>
	<p>Niet fout rekenen: γῆ grond τίνος μ' ἕκατι wegens wat van mij τίνος ἕκατι wegens wie τίνος verbonden met γῆς ἕκατι verbonden met γῆς γῆ bodem/aarde Wanneer ook in kolon 26 en/of 28 en/of γαῖα in kolon 35, hier niet meer aanrekenen.</p>	
41	<p>Kolon 41 (regel 282) maximumscore 1 Δέδοικά σ' Ik ben bang voor jou</p>	<p>0</p>
	<p>Wanneer in kolon 43 μή δράσης is vertaald met 'dat jij/je aandoet / zult aandoen', mag σ' in kolon 41 onvertaald blijven.</p>	
42	<p>Kolon 42 (regel 282) maximumscore 1 – οὐδέν δεῖ παραμπίσχειν λόγους – het is helemaal niet nodig de waarheid te verzwijgen / ik hoef de waarheid helemaal niet te verzwijgen</p>	<p>0</p>
43	<p>Kolon 43 (regel 283) maximumscore 2 μή μοί τι δράσης παῖδ' ἀνήκεστον κακόν. dat jij/je (mij) mijn kind/dochter een (of ander) onherstelbaar kwaad aandoet / zult aandoen</p>	<p>0 1</p>
	<p>Niet fout rekenen: τι in enig opzicht / enigszins Niet fout rekenen: τι ἀνήκεστον κακόν iets, een onherstelbaar kwaad / iets onherstelbaar(s) slechts μή dat niet μή δράσης jij moet niet aandoen / doe niet aan / laat jij niet aandoen</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
44	<p>Kolon 44 (regel 284) maximumscore 2 Συμβάλλεται δὲ πολλὰ τοῦδε δείματος· (En) veel zaken geven aanleiding tot / veel geeft aanleiding tot deze/die angst</p>	
	<p>Niet fout rekenen: τοῦδε δείματος tot (de) angst hiervoor/daarvoor πολλὰ het meeste πολλὰ vaak/hevig τοῦδε δείματος tot (de) angst voor deze/hem/haar</p>	<p>1 0 0</p>
45	<p>Kolon 45 (regel 285) maximumscore 1 σοφὴ πέφυκας jij bent (van nature) slim/wijs/handig/sluw</p>	
	<p>Niet fout rekenen: jij bent slim/wijs/handig/sluw geboren</p>	
46	<p>Kolon 46 (regel 285) maximumscore 1 καὶ κακῶν πολλῶν ἴδρις, en kundig in vele rampen/ziektes / veel verderfelijks/slechtheid</p>	
47	<p>Kolon 47 (regel 286) maximumscore 1 λυπῆ δὲ en je voelt je gekwetst</p>	
48	<p>Kolon 48 (regel 286) maximumscore 2 λέκτρων ἀνδρὸς ἐστερημένῃ. doordat/omdat je beroofd bent / beroofd (als je bent) van het huwelijk met je man / van de man van je bed/huwelijk</p>	
	<p>Niet fout rekenen: λέκτρων ἀνδρὸς (van) het bed van je man λέκτρων vertaald met meervoud</p>	<p>1</p>

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 4 juni te accorderen.

Ook na 4 juni kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Homerische Hymne aan Demeter 251-264, vertaling A.S. Hartkamp, Groningen 2011
tekst 2	Euripides, Bacchae 1-42
afbeelding 1	https://www.deviantart.com/lollerzombie/art/Bitches-and-Wine-187367707 (bekeken op 23 april 2019)
tekst 3	Euripides, Bacchae 787-827
tekst 4	Euripides, Medea 269-286
vraag 4	Pausanias, 9.12.3 en 9.16.7, vertaling J. Abbenes, Soest 2012
vraag 13	Bijbel, Handelingen van de Apostelen 26:13-14
vraag 20	Y. Sjoukes, 21 september 2017, https://www.bndestem.nl/columns/mannen-in-rokken-een-beetje-vreemd-maar-wel-lekker-geef-t-tijd~a7c1a4ec/ (bekeken op 29 mei 2019)
vraag 22	Euripides, Bacchae 862-870, vertaling W. Courteaux en B. Claes, Amsterdam 2003

Griekse taal en cultuur vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen Griekse taal en cultuur vwo:

Op **pagina 6** van het correctievoorschrift, bij **vraag 8** moet altijd 1 scorepunt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Gezien de vraag is de meest logische en natuurlijke lezing om het voegwoord τε te begrijpen als de verbinding van de infinitieven ἐκμαθεῖν en ἀπολογήσασθαι. Dat τε de verbinding zou moeten vormen tussen οὔσαν en φανέντα is een minder natuurlijke lezing.

Desalniettemin wordt deze interpretatie in een van de examenbundels wel als de juiste aan de leerlingen aangeboden, iets dat hun niet aan te rekenen is.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- c. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren. Dit dient om de onderzoeksgegevens gelijk te trekken aan de gegevens zoals die, na wijziging, in de schooladministratie voorkomen.

Het CvTE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Griekse taal en cultuur vwo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter